

Sygn. akt III AUa 801/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 czerwca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jolanta Hawryszko
Sędziowie:	SSA Romana Mrotek SSA Zofia Rybicka - Szkibiel (spr.)
Protokolant:	St. sekr. sąd. Elżbieta Kamińska

po rozpoznaniu w dniu 16 czerwca 2015 r. w Szczecinie

sprawy Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

przy udziale zainteresowanych M. S., K. S., A. U., A. W., K. W. i J. Z.

o podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne

na skutek apelacji płatnika składek

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 23 czerwca 2014 r. sygn. akt VII U 1762/13

oddala apelację.

SSA Romana Mrotek SSA Jolanta Hawryszko SSA Zofia Rybicka - Szkibiel

Sygn. akt III AUa 801/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 lipca 2013 roku, nr (...). (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, ubezpieczenie chorobowe i ubezpieczenie wypadkowe **M. S.**, podlegającej tym ubezpieczeniom jako pracownik u płatnika składek Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. wynosiła: w marcu 2008 roku – 7.528,30 zł, w grudniu 2008 roku – 6.546,30 zł, w kwietniu 2009 roku – 7.764,80 zł, w grudniu 2009 roku – 6.729,80 zł, w marcu 2010 roku – 5.215,85 zł, w listopadzie 2010 roku – 5.532,85 zł. Jednocześnie stwierdzono, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne wynosiła: w marcu 2008 roku – 6.496,18 zł,

w grudniu 2008 roku – 5.648,81 zł, w kwietniu 2009 roku – 6.700,25 zł, w grudniu 2009 roku – 5.807,14 zł, w marcu 2010 roku – 4.500,75 zł, w listopadzie 2010 roku – 4.774,30 zł.

Decyzją z dnia 18 lipca 2013 roku, nr (...). (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, ubezpieczenie chorobowe i ubezpieczenie wypadkowe **K. S.**, podlegającego tym ubezpieczeniom jako pracownik u płatnika składek Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. wynosiła: w marcu 2008 roku – 3.788,68 zł, w grudniu 2008 roku – 4.976,12 zł, w kwietniu 2009 roku – 4.072,56 zł, w grudniu 2009 roku – 5.596,04 zł, w marcu 2010 roku – 4.080,00 zł, w listopadzie 2010 roku – 4.586,04 zł. Jednocześnie stwierdzono, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne wynosiła: w marcu 2008 roku – 3.269,25 zł, w grudniu 2008 roku – 4.293,90 zł, w kwietniu 2009 roku – 3.514,21 zł, w grudniu 2009 roku – 4.828,83 zł, w marcu 2010 roku – 3.520,63 zł, w listopadzie 2010 roku – 3.957,29 zł.

Decyzją z dnia 18 lipca 2013 roku, nr (...). (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, ubezpieczenie chorobowe i ubezpieczenie wypadkowe **A. U.**, podlegającej tym ubezpieczeniom jako pracownik u płatnika składek Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. wynosiła: w marcu 2008 roku – 5.739,80 zł, w grudniu 2008 roku – 5.341,30 zł, w kwietniu 2009 roku – 6.239,80 zł, w grudniu 2009 roku – 5.794,80 zł, w marcu 2010 roku – 4.280,85 zł. Jednocześnie stwierdzono, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne wynosiła: w marcu 2008 roku – 4.952,87 zł, w grudniu 2008 roku – 4.609,01 zł, w kwietniu 2009 roku – 5.384,32 zł, w grudniu 2009 roku – 5.000,34 zł, w marcu 2010 roku – 3.693,95 zł.

Decyzją z dnia 18 lipca 2013 roku, nr (...). (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie, ubezpieczenie chorobowe i ubezpieczenie wypadkowe **A. W.**, podlegającego tym ubezpieczeniom jako pracownik u płatnika składek Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. wynosiła: w marcu 2008 roku – 14.333,20 zł, we wrześniu 2008 roku – 13.214,38 zł, w grudniu 2008 roku – 7.654,50 zł, w kwietniu 2009 roku – 17.578,44 zł, w grudniu 2009 roku – 2.361,44 zł, w marcu 2010 roku – 8.247,53 zł, w listopadzie 2010 roku – 3.917,90 zł.

Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe w powyższych okresach była analogiczna do ww., z wyłączeniem grudnia 2008 roku kiedy wyniosła 0 zł. Jednocześnie stwierdzono, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne wynosiła: w marcu 2008 roku – 12.368,12 zł, we wrześniu 2008 roku – 15.183,84 zł, w grudniu 2008 roku – 7.466,96 zł, w kwietniu 2009 roku – 15.168,43 zł, w grudniu 2009 roku – 10.641,68 zł, w marcu 2010 roku – 7.116,80 zł, w listopadzie 2010 roku – 8.269,35 zł.

Decyzją z dnia 18 lipca 2013 roku, nr (...). (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, ubezpieczenie chorobowe i ubezpieczenie wypadkowe **K. W.**, podlegającej tym ubezpieczeniom jako pracownik u płatnika składek Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. wynosiła: w marcu 2010 roku – 1.668,05 zł, w listopadzie 2010 roku – 500,00 zł. Jednocześnie stwierdzono, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne wynosiła: w marcu 2010 roku – 1.986,06 zł, w listopadzie 2010 roku – 431,45 zł.

Decyzją z dnia 18 lipca 2013 roku, nr (...). (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, ubezpieczenie chorobowe i ubezpieczenie wypadkowe **J. Z.**, podlegającego tym ubezpieczeniom jako pracownik u płatnika składek Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. wynosiła: w marcu 2008 roku – 3.607,16 zł, w grudniu 2008 roku – 4.894,04 zł, w kwietniu 2009 roku – 3.977,52 zł, w grudniu 2009 roku – 5.488,00 zł, w marcu 2010 roku – 3.972,00 zł, w listopadzie 2010 roku – 4.472,60 zł. Jednocześnie stwierdzono, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne wynosiła: w marcu 2008 roku – 3.112,61 zł, w grudniu 2008 roku – 4.223,07 zł, w kwietniu 2009 roku – 3.432,20 zł, w grudniu 2009 roku – 4.735,59 zł, w marcu 2010 roku – 3.427,44 zł, w listopadzie 2010 roku – 3.859,60 zł.

W uzasadnieniu wszystkich powyższych decyzji organ rentowy wskazał, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne pracowników (zainteresowanych) stanowi przychód w rozumieniu ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Następnie, organ odwołał się do art. 8 ustawy z dnia 4 marca 1994

r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (tekst jedn. Dz. U. z 2012r., poz. 592) zgodnie z którym dysponowanie środkami przeznaczonymi na działalność socjalną odbywać się powinno według kryterium socjalnego, tzn. przyznanie świadczeń winno uzależniać się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej. W ocenie organu rentowego świadczenia wypłacone przez ubezpieczonego z pominięciem tej zasady nie mogą być oceniane jako świadczenia socjalne, zwłaszcza, że ubezpieczony nie przedstawił żadnych dowodów z których wynikałoby, iż przyznając świadczenia z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych kierował się jednak tym kryterium.

W odwołaniu od powyższej decyzji organu rentowego płatnik składek Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w G. podniósł zarzuty dotyczące naruszenia prawa materialnego, tj.

- § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe (Dz.U. z 1998r. poz. 1106, ze zm.)

- art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity opublikowany w Dz. U. z 2015r. poz. 121) - zwaną dalej ustawą systemową -

- art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity opublikowany w Dz. U. z 2015r., poz. 581),

przez niewłaściwe ich zastosowanie skutkujące włączeniem do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne kwot wypłaconych zainteresowanym z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych (ZFŚS) Spółdzielni, ze środków przeznaczonych na cele socjalne (w okresach poprzedzających Wielkanoc i Boże Narodzenie – k.168),

- art. 8 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (tekst jedn. Dz. U. z 2012r., poz. 592) poprzez błędną wykładnię i przyjęcie, że wszystkie świadczenia finansowane z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych muszą być przyznawane według kryterium socjalnego uwzględniającego sytuację życiową, rodzinną i materialną pracownika.

Mając na uwadze powyższe zarzuty i obszerną argumentację zawartą w uzasadnieniach odwołań, płatnik składek wniósł o:

1. zmianę zaskarżonych decyzji i przyjęcie podstaw wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne z wyłączeniem wypłaconych pracownikom świadczeń z ZFŚS,
2. zasądzenie na swoją rzecz od organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych,
3. łączne rozpoznanie i rozstrzygnięcie spraw z ww. odwołań.

W uzasadnieniu swojego stanowiska odwołujący podniósł m.in. że w myśl treści § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe niedopuszczalne jest uzależnianie wyłączenia świadczeń z ZFŚS z podstawy wymiaru składek od „sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu”, gdyż takiego wymogu nie wprowadza wskazany przepis.

Nadto, organ rentowy wadliwie zresztą powoływał się w zaskarżonych decyzjach przepis art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, gdyż nie reguluje on kwestii ustalania podstawy wymiaru składek, lecz inną materię, tj. zasady gospodarowania środkami ZFŚS.

Poza tym, nawet gdyby przyjąć, wbrew jednak obowiązującemu orzecznictwu, w tym poglądom prawnym wyrażanym przez Sąd Apelacyjny w Szczecinie,

za obowiązujące w tej mierze kryterium socjalne, to sytuacja materialna pracowników i tak była pracodawcy znana z uwagi na fakt, że załogę tworzy mały zespół (ok. 20 osób), pracownicy razem pracują i mieszkają w niewielkiej miejscowości i wiedza o ich sytuacji bytowej wynikała ze zwykłych w tych warunkach kontaktów społecznych. Była to wiedza dogłębna i większa, niż gdyby pochodziła ona tylko z informacji zamieszczanych w jakichkolwiek formularzach i przy zastosowaniu biurokratycznych procedur.

W toku postępowania ubezpieczony zaakcentował, że w jego ocenie, w myśl przepisu § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia

18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe świadczenia wypłacane z ZFŚS są wyłączone z podstawy wymiaru składek, niezależnie od tego, czy przy ich przyznawaniu stosowano, czy też nie stosowano, kryterium socjalne przewidziane w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Nawet, gdyby jednak przyjąć za wymagane kryterium socjalne,

to pracodawca w tak małej grupie pracowników (22-24) miał rozeznanie co do ich sytuacji życiowej, rodzinnej i majątkowej i to bez konieczności uzyskiwania pisemnych oświadczeń pracowników o osiągniętych dochodach (k.172).

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie oraz zasądzenie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, powielając argumentację zawartą w zaskarżonych decyzjach.

W toku procesu, wezwani do udziału w procesie (k.129), zainteresowani nie zajęli stanowiska sprawie.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, po połączeniu spraw do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia, wyrokiem z dnia 23.06.2014 roku oddalił odwołania (punkt I orzeczenia) i zasądził od płatnika składek na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. kwotę 360 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt II orzeczenia).

Sąd I Instancji ustalił, że od 7 lipca 2006 roku w Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. obowiązuje Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Zgodnie z § 5 Regulaminu, ze świadczeń finansowanych z ZFŚS mogą korzystać pracownicy zatrudnieni na podstawie umowy o pracę w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy. W § 3 Regulaminu wskazano, że posiadane środki Funduszu mogą być przeznaczone na:

- dofinansowanie działalności kulturalno – oświatowej,
- dofinansowanie zorganizowanego wypoczynku sobotnio – niedzielnego i wycieczek zorganizowanych,
- pokrycie częściowych kosztów imprez okolicznościowych,
- pomoc rzeczową udzielaną pracownikom,
- pomoc finansową udzielaną pracownikom dotkniętym klęską losową,
- zakup bonów towarowych, okolicznościowych,
- zorganizowanie spotkania z wręczeniem upominku pracownikowi przechodzącemu na emeryturę lub rentę,
- inne wydatki okolicznościowe. Zgodnie z § 7 ust. 1 Regulaminu, środki funduszu przeznaczone na cele mieszkaniowe można wykorzystać na:
  - pożyczki udzielane w celu uzupełnienia wkładów mieszkaniowych, remont i modernizację mieszkania lub budynku, pokrycie opłat związanych ze zmianą mieszkania,
  - zapomogi bezzwrotne w przypadkach losowych.

Z ustaleń Sądu I Instancji wynika, że w Regulaminie Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych obowiązującym w Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. zabrakło wskazania, że ze środków funduszu pracownikom mogą być wypłacane świadczenia pieniężne z okazji Świąt Wielkiej Nocy i Bożego Narodzenia. W Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. działa komisja socjalna, która podejmuje decyzje jedynie w sprawie pożyczek udzielanych pracownikom na cele mieszkaniowe. W latach 2008-2010 pracownicy Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. otrzymywali świadczenia pieniężne z okazji Świąt Wielkanocnych oraz Bożego Narodzenia. Świadczenia te były finansowane ze środków ZFŚS. O wysokości przyznawanych świadczeń z okazji świąt decydował zarząd spółdzielni. Część decyzji zarządu o przyznaniu pomocy świątecznej została odnotowana w protokołach z posiedzeń zarządu, a część pomocy przyznano na mocy decyzji zarządu. Pracodawca nie odbierał od pracowników ani oświadczeń o wysokości dochodów, ani o ich sytuacji materialnej i rodzinnej. Pracownicy nie składali też żadnych wniosków o przyznanie im paczek i bonów świątecznych. Inne świadczenia z ZFŚS wypłacane były na wniosek pracowników.

Z okazji Świąt Wielkanocnych, płatnik przyznał w marcu 2008 roku świadczenia pieniężne 23 pracownikom o łącznej wartości 11.150,00 zł, w tym: 1 o wartości 250 zł i 22 o wartości 500 zł.

Z okazji Świąt Bożego Narodzenia, płatnik przyznał w grudniu 2008 roku świadczenia pieniężne 22 pracownikom o łącznej wartości 7.412,00 zł, w tym: 1 o wartości 198,00 zł, 1 o wartości 247,00 zł, 19 o wartości 321,00 zł, 10 o wartości 434,00 zł.

Z okazji Świąt Wielkanocnych, płatnik przyznał w kwietniu 2009 roku świadczenia pieniężne 24 pracownikom o łącznej wartości 2.900,00 zł, 2.100,00 zł i 2.100,00 zł w tym: 1 o wartości 200,00 zł i 23 o wartości 300,00 zł.

Z okazji Świąt Bożego Narodzenia, płatnik przyznał w grudniu 2009 roku świadczenia pieniężne 23 pracownikom o łącznej wartości 8.560,00 zł, w tym: 1 o wartości 200,00 zł i 22 o wartości 380,00 zł.

Z okazji Świąt Wielkanocnych, płatnik przyznał w marcu 2010 roku świadczenia pieniężne 24 pracownikom o łącznej wartości 7.100,00 zł, w tym: 1 o wartości 200,00 zł i 23 o wartości 300,00 zł.

Z okazji Świąt Bożego Narodzenia, płatnik przyznał w listopadzie 2010 roku świadczenia pieniężne 23 pracownikom o łącznej wartości 13.740,00 zł, w tym: 1 o wartości 400,00 zł, 1 o wartości 500,00 zł i 22 o wartości 617,00 zł.

W latach 2008-2010 Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w G., przyznała M. S. środki pieniężne z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w następującej wysokości: w marcu 2008 roku – 500 zł, w grudniu 2008 roku – 321,00 zł, w kwietniu 2009 roku – 366,00 zł, w grudniu 2009 roku – 380 zł, w marcu 2010 roku – 300,00 zł, w listopadzie 2010 roku – 617,000 zł. Płatnik Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w G. nie doliczyła wartości powyższych świadczeń do przychodu M. S., stanowiącego podstawę wymiaru składek na jej ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne.

W latach 2008-2010 Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w G., przyznała K. S. środki pieniężne z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w następującej wysokości: w marcu 2008 roku – 500,00 zł, w grudniu 2008 roku – 321,00 zł, w kwietniu 2009 roku – 366,00 zł, w grudniu 2009 roku – 380,00 zł, w marcu 2010 roku – 300,00 zł, w listopadzie 2010 roku – 617,00 zł. Płatnik Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w G. nie doliczyła wartości powyższych świadczeń do przychodu K. S., stanowiącego podstawę wymiaru składek na jego ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne.

W latach 2008-2010 Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w G., przyznała A. U. środki pieniężne z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w następującej wysokości: w marcu 2008 roku – 500,00 zł, w grudniu 2008 roku – 321,00 zł, w kwietniu 2009 roku – 366,00 zł, w grudniu 2009 roku – 380,00 zł, w marcu 2010 roku – 300,00 zł. Płatnik Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w G. nie doliczyła wartości powyższych świadczeń do przychodu A. U., stanowiącego podstawę wymiaru składek na jej ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne.

W latach 2008-2010 Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w G., przyznała A. W. środki pieniężne z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w następującej wysokości: w marcu 2008 roku – 400,00 zł, w grudniu 2008 roku – 434,00 zł, w kwietniu 2009 roku – 366,00 zł, w grudniu 2009 roku – 380,00 zł, w marcu 2010 roku – 300,00 zł, w listopadzie

2010 roku – 617,00 zł. Płatnik Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w G. nie doliczyła wartości powyższych świadczeń do przychodu A. W., stanowiącego podstawę wymiaru składek na jego ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne.

W roku 2010 Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w G., przyznała K. W. środki pieniężne z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w następującej wysokości: w marcu 2010 roku – 300,00 zł, w listopadzie 2010 roku – 500,00 zł. Płatnik Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w G. nie doliczyła wartości powyższych świadczeń do przychodu K. W., stanowiącego podstawę wymiaru składek na jej ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne.

W latach 2008-2010 Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w G., przyznała J. Z. środki pieniężne z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w następującej wysokości: w marcu 2008 roku – 500,00 zł, w grudniu 2008 roku – 321,00 zł, w kwietniu 2009 roku – 366,00 zł, w grudniu 2009 roku – 380,00 zł, w marcu 2010 roku – 300,00 zł, w listopadzie 2010 roku – 617,00 zł. Płatnik Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w G. nie doliczyła wartości powyższych świadczeń do przychodu J. Z., stanowiącego podstawę wymiaru składek na jego ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne.

W oparciu o tak poczynione ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy uznał, że odwołania nie zasługiwały na uwzględnienie i wskazując na treść art. 18 ust. 1, art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 4 pkt 9 ustawy systemowej oraz art. 81 ust. 1 i 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach z opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, a nadto § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, podniósł, że z podstawy wymiaru składek wyłączone są świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, pod warunkiem, że mają one charakter pomocy socjalnej i przy ich przyznawaniu zastosowano kryterium socjalne. Jeżeli nie ma tego kryterium, to są one dodatkowym przychodem ze stosunku pracy, w konsekwencji czego podlegają doliczeniu do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne. Płatnik kwestionując natomiast twierdzenia organu rentowego winien był zgodnie z ogólną regułą z art. 6 k.c. podważyć trafność poczynionych przez ten organ ustaleń i wykazać, że przyznając świadczenia z ZFŚS pracodawca kierował się kryteriami o jakich mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, czemu jednak odwołujący nie sprostał. Sąd Okręgowy podniósł, iż zgodnie art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, gdzie jest zawarta definicja działalności socjalnej, pod tym pojęciem należy rozumieć usługi świadczone przez pracodawców na rzecz różnych form wypoczynku, działalności kulturalno-oświatowej, sportowo-rekreacyjnej, opieki nad dziećmi w żłobkach, klubach dziecięcych, przedszkolach oraz innych formach wychowania przedszkolnego, udzielanie pomocy materialnej - rzeczowej lub finansowej, a także zwrotnej lub bezzwrotnej pomocy na cele mieszkaniowe na warunkach określonych umową. Na gruncie tylko tej definicji (ocenianej w oderwaniu od pozostałych przepisów ustawy) można byłoby więc teoretycznie uznać, że wydanie pracownikom bonów towarowych jest formą udzielania pomocy materialno-rzeczowej, o jakiej mowa w tym przepisie, a dofinansowanie do wycieczek i urlopów jest formą usług świadczonych na rzecz różnych form wypoczynku. Takie postępowanie byłoby jednak niewłaściwe, bo pomijałoby podstawową zasadę dysponowania środkami funduszu, określoną w art. 8 ust. 1 omawianej ustawy. Zgodnie z nią bowiem, przyznawanie ulgowych świadczeń i wysokość dopłat z funduszu powinny być uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby korzystającej z funduszu. Nie ma w tym zakresie wyjątków. Nawet regulamin zakładowego funduszu świadczeń socjalnych nie może zmienić tej zasady. Pogląd taki znajduje bowiem oparcie w treści ustępu 2 art. 8, zgodnie z którym w regulaminie ustalonym zgodnie z art. 27 ust. 1 albo z art. 30 ust. 5 ustawy o związkach zawodowych, pracodawca określa zasady i warunki korzystania z usług i świadczeń finansowanych z Funduszu, z uwzględnieniem ust. 1, oraz zasady przeznaczania środków Funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej. Pracodawca, u którego nie działa zakładowa organizacja związkowa, uzgadnia regulamin z pracownikiem wybranym przez załogę do reprezentowania jej interesów. Treść powyższej regulacji uzasadnia zatem tezę, że pracodawca nie może ustalić warunków przyznawania ulgowych świadczeń i ich wysokości z pominięciem naczelnej zasady wyrażonej w ust. 1 tego przepisu, tej mianowicie, że przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu są uzależnione wyłącznie od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu.

Jak z powyższego wynika, ustawa o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych nie upoważnia do tworzenia takich zasad podziału środków funduszu socjalnego, które pozostawałyby w sprzeczności z jej art. 8 ust.1; ten zaś przepis wyraźnie powiązał zasady korzystania z ulgowych usług i świadczeń z sytuacją życiową, rodzinną i materialną osób uprawnionych. W konsekwencji świadczenia wypłacone przez pracodawcę z pominięciem owej zasady podstawowej nie mogą być ocenione w sensie prawnym jako świadczenia socjalne, a jeżeli tak, to nie mogą korzystać z uprawnień przyznanych tym świadczeniom przez system ubezpieczeń społecznych. Taka sytuacja wystąpiła właśnie w niniejszej sprawie.

Sąd Okręgowy podniósł, iż w niniejszej sprawie to świadczenia pieniężne z okazji świąt Wielkanocnych i Bożego Narodzenia w latach 2008-2010 nie były uzależnione od sytuacji rodzinnej, życiowej i materialnej pracowników. Świadczenia te przyznawano bowiem wszystkim pracownikom, w identycznej – poza 1- wyjątkami - wysokości. Oznacza to, **że pracodawca nie różnicował sytuacji pracowników, skoro uważał, że niemal wszystkie zatrudnione u niego osoby (poza jednym czy dwoma wyjątkami) – bez względu na to, ile zarabiał, ile osób liczyła ich rodzina, jaka była struktura tej rodziny (małżeństwo bezdzietne, małżeństwo z dziećmi, wdowa/wdowiec lub osoba stanu wolnego z dziećmi itp.), jaki był dochód w przeliczeniu na jednego członka rodziny, a nadto jaka była indywidualna sytuacja życiowa i materialna danej osoby oraz czy posiadała ona szczególne potrzeby – otrzymywały środki pieniężne o identycznej wartości. Nie sposób przyjmować, iż sytuacja dwóch osób pracujących w tym samym zakładzie pracy jest identyczna. W świetle zasad logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego nie może budzić wątpliwości, że wpływ na to ma szereg okoliczności ubocznych, choćby wskazywana wcześniej sytuacja rodzinna. Inna będzie bowiem sytuacja osób stanu wolnego, inna osób zamężnych (żonatych) bez dzieci, a jeszcze inna małżonków z dziećmi. Nie ulega wątpliwości, że na sytuację materialną i socjalną każdej rodziny wpływa też to, z ilu członków się składa, w jakim są oni wieku, czy pracują lub mają inne źródła dochodów, w jakiej wysokości, jakie mają zobowiązania (np. kredyty komercyjne itp.), w końcu czy są osobami zdrowymi, czy chorują. W związku z tym nie sposób uznać, że dwie osoby uzyskujące u danego pracodawcy takie samo wynagrodzenie mają identyczną lub chociażby zbliżoną sytuację życiową. W takich okolicznościach nie można w ogóle mówić, by płatnik kierował się jakimkolwiek kryterium socjalnym.**

W toku postępowania płatnik wskazywał, iż wypłacając świadczenia z ZFŚS uwzględniał m.in. okoliczność, że członkowie zarządu otrzymywali wyższe świadczenia z ZFŚS ponieważ od ich świadczeń odprowadzało się wyższy podatek, wobec czego w celu wyrównania im wysokości świadczeń ZFŚS ze świadczeniami przysługującym szeregowemu pracownikowi, przyznawał im świadczenia w wyższej wysokości. Tym samym płatnik zanegował okoliczność podnoszoną w odwołaniu, że przy przyznawaniu świadczeń z ZFŚS stosował kryteria socjalne.

Jak wynika z zeznań przesłuchanego w sprawie członka zarządu Spółdzielni ds. ekonomicznych A. P. pracodawca przed podjęciem decyzji o przyznaniu środków pieniężnych nie odbierał od pracowników ani oświadczeń o wysokości dochodów, ani o ich sytuacji materialnej i rodzinnej. Jedynie w sytuacji ubiegania się o pożyczkę na cele mieszkaniowe, czy o zapomogę wymagane było złożenie wniosku, w którym należało szczegółowo opisać sytuację materialną i rodzinną wnioskodawcy. Wprawdzie świadek podał, że pracodawca przyznając świadczenia z okazji świąt brał ww. kryteria pod uwagę, jednakże materiał zebrany w sprawie przeczy tym zeznaniom – płatnik nie przedstawił żadnych dowodów (wydruki, zestawienia) świadczących o wysokości dochodów poszczególnych pracowników, ich sytuacji materialnej. W związku z powyższym sąd uznał za niewiarygodne twierdzenia płatnika, jakoby miał kierować się przy przyznawaniu tych świadczeń kryterium socjalnym.

Sąd I Instancji podniósł również, że w obowiązującym w Spółdzielni (...) ZFŚS (§ 3) wskazano wprawdzie, że posiadane środki Funduszu mogą być przeznaczone na: dofinansowanie działalności kulturalno – oświatowej, dofinansowanie zorganizowanego wypoczynku sobotnio – niedzielnego i wycieczek zorganizowanych,- pokrycie częściowych kosztów imprez okolicznościowych, pomoc rzeczową udzielaną pracownikom,- pomoc finansową udzielaną pracownikom dotkniętym klęską losową, zakup bonów towarowych, okolicznościowych, zorganizowanie spotkania z wręczeniem

upominku pracownikowi przechodzącemu na emeryturę lub rentę i inne wydatki okolicznościowe, jednak w dokumencie tym nie ujęto, że pracownikom przysługują świadczenia z Okazji Świąt Wielkiej Nocy i Bożego Narodzenia.

Podstawowym kryterium dysponowania środkami funduszu określonym w art. 8 ust. 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych jest kryterium oparte na ocenie sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby korzystającej z funduszu. Jest to tzw. kryterium socjalne, którego przyjęcie przez ustawodawcę prowadzi do wniosku, że jest wykluczone przyznawanie ulgowych usług i świadczeń z Funduszu ogółowi zatrudnionych. Doświadczenie życiowe pokazuje bowiem, że jest mało prawdopodobne, by dwie lub więcej osób pozostawało w jednakowej szczególnej sytuacji materialnej, życiowej i rodzinnej, a tylko taka (lub bardzo zbliżona) pozwalałaby na przyznanie świadczeń całej grupie pracowników w jednakowych wysokościach. Tym bardziej więc możliwość taką należy wyłączyć, gdy jednakowo uprawnionymi jest kilka, kilkanaście czy kilkadziesiąt osób.

Przy tym uwadze Sądu nie uszło, że przepis określający kryteria socjalne jest dosyć ogólnikowy i nie zawiera żadnych wskazówek dotyczących gromadzenia informacji o stanie majątkowym, sytuacji rodzinnej czy dochodach osób uprawnionych. Niewątpliwie częściowe informacje o stanie rodzinnym będą wynikać z dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych pracownika, czy w zgłoszeniach do ubezpieczenia społecznego. W pozostałym zakresie właściwym sposobem zdobycia informacji o sytuacji osób uprawnionych mogą być ich oświadczenia. Oświadczenia takie mogą być składane w dowolnej formie, ale możliwe jest też określenie przez pracodawcę ich wzoru czy choćby tylko zakresu informacji, jakie powinny być w nich zawarte. Z kolei Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 maja 2002 r., I PKN 267/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 99, stwierdził, że "pracodawca nie narusza dóbr osobistych pracownika (art. 23 k.c., art. 47 i art. 51 ust. 1 i 2 Konstytucji), zobowiązując go zgodnie z postanowieniami regulaminu przyznawania zapomóg z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych do złożenia zaświadczenia o zarobkach uzyskiwanych u drugiego pracodawcy". W uzasadnieniu Sąd podniósł, że w ustawie "jest [...] zawarta zasada przyznawania ulgowych usług i świadczeń oraz dopłat z Funduszu według kryteriów o charakterze wyłącznie socjalnym, tj. uzależnionych co do zasady i wysokości od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu. Z tego zaś punktu widzenia nie może być obojętne to, czy i jakie dochody osiąga pracownik poza zakładem pracy, w którym ubiega się o świadczenie, oraz jaka jest sytuacja życiowa wszystkich członków jego rodziny, z którymi prowadzi wspólne gospodarstwo domowe. Jeżeli więc przyznawanie świadczeń jest uzależnione od wymienionych wyżej kryteriów, to oczywiście staje się, że sytuacja pracownika lub innej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu wymaga każdorazowo wyjaśnienia, ustalenia i oceny". W związku z tym pracodawca ma prawo domagać się od pracownika udzielania informacji i odmowa ich udzielenia może skutkować nieprzyznaniem świadczenia. Przyznanie świadczeń z funduszu, a także ich wysokość uzależnione są więc od spełnienia przez osobę ubiegającą się o to świadczenie określonych kryteriów socjalnych. Ustawa o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych nie określa jednak sposobu, w jaki ma nastąpić udokumentowanie ich spełnienia. Uprawnienie pracodawcy do żądania podania stosownych informacji oraz przedłożenia odpowiednich dokumentów uzasadniających przyznanie świadczenia z funduszu powinno zatem znajdować uzasadnienie w regulaminie, o którym mowa powyżej. W jego postanowieniach powinny być sprecyzowane zasady i warunki korzystania z usług i świadczeń finansowanych z funduszu oraz tryb rozpatrywania wniosków o ich przyznanie. Regulamin powinien także określać, jakie informacje i dokumenty są niezbędne do dokonania oceny, czy osoba ubiegająca się o przyznanie świadczenia z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych spełnia kryteria, od których uzależnia się jego przyznanie. W tym miejscu należy zaakcentować, że w obowiązującym w Spółdzielni (...) ZFŚS (§ 3) wskazano wprawdzie, że posiadane środki Funduszu mogą być przeznaczone na: dofinansowanie działalności kulturalno – oświatowej, dofinansowanie zorganizowanego wypoczynku sobotnio – niedzielnego i wycieczek zorganizowanych, pokrycie częściowych kosztów imprez okolicznościowych, pomoc rzeczową udzielaną pracownikom, pomoc finansową udzielaną pracownikom dotkniętym klęską losową, zakup bonów towarowych, okolicznościowych, zorganizowanie spotkania z wręczeniem upominku pracownikowi przechodzącemu na emeryturę lub rentę i inne wydatki okolicznościowe, jednak w dokumencie tym nie wskazano żadnych kryteriów w oparciu o które można przyznać środki pieniężne na ww. cele. pozwalających na przyznanie środków na realizację ww. W regulaminie ZFŚS nie wskazano również, że pracownikom przysługują świadczenia z Okazji Świąt Wielkiej Nocy i Bożego Narodzenia. W ocenie Sądu Okręgowego, należało

przyjąć, że mimo iż środki na świadczenia pieniężne przyznane z okazji Świąt Wielkiej Nocy i Bożego Narodzenia, pochodziły z funduszu świadczeń socjalnych, to sposób dysponowania nimi pozostawał w sprzeczności z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Skoro bowiem przyznanie tych świadczeń nie było zależne od sytuacji majątkowej, życiowej czy rodzinnej uprawnionych, to nie stanowiły one świadczeń socjalnych podlegających wyłączeniu z podstawy wymiaru składek. Pracodawca bowiem co prawda administruje funduszem, ale nie może tego czynić z pominięciem ustawy i przez swoje działania uszczuplać funduszu socjalnego przeznaczonego dla załogi. Skoro więc ad casum wypłata świadczeń pieniężnych z okazji świąt nie miała charakteru socjalnego, gdyż nie wiązały otrzymania tych świadczeń z kryterium socjalnym, to wartość owych świadczeń należało uznać za przychód w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, stanowiący podstawę wymiaru składek (art. 18 ust. 1 ustawy systemowej w związku z § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. oraz art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych). W analizowanym postępowaniu nie zachodziło zatem wyłączenie przewidziane w § 2 ust. 1 pkt 19 wymienionego rozporządzenia.

Sąd Okręgowy, ustosunkowując się do orzeczeń Sądu Apelacyjnego w Szczecinie, powoływanych przez ubezpieczonego w odwołaniach od decyzji organu rentowego, wskazał, że są one znane, lecz zostały wydane w odmiennym stanie faktycznym i nie mają one zastosowania na gruncie niniejszych spraw.

Mając zatem na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołania ubezpieczonego. O kosztach procesu orzekł na podstawie przepisów art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. § 2 ust. 1 i 2 w zw. z § 4 ust. 1 i § 5 oraz w zw. z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. 2002 nr 163 poz. 1348 ze zm.).

Z rozstrzygnięciem Sądu Okręgowego nie zgodził się ubezpieczony. Zaskarżył wyrok w całości, zarzucając mu

I. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

- a. rażące naruszenie § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18.12.1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe przez jego błędną wykładnię, a wskutek tego – niezastosowanie,
- b. naruszenie art. 2 Konstytucji RP przez niezastosowanie przepisu § 2 ust. 1 pkt 19 wyżej wymienionego rozporządzenia i naruszenie przez to konstytucyjnej zasady demokratycznego państwa prawnego,
- c. naruszenie art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 04.03.1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych przez jego błędne zastosowanie,
- d. naruszenie art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 04.03.1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych przez jego błędną wykładnię, i wskutek tego nieuzasadnione zastosowanie art. 8 ust. 1 tej ustawy,
- e. naruszenie art. 6 Kodeksu cywilnego przez błędne jego zastosowanie

II. naruszenie przepisów postępowania, tj.:

- a. art. 233 k.p.c. przez dokonanie błędnej oceny dowodów i wskutek tego dokonanie ustaleń faktycznych sprzecznych z zebraniem materiałem dowodowym,
- b. naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. przez niewyjaśnienie podstawy prawnej wyroku

c. wydanie wyroku w sposób niesamodzielny, bez przeprowadzenia przez sąd własnych rozważań przed rozstrzygnięciem sprawy, o czym świadczy treść pisemnego uzasadnienia zaskarżonego wyroku, które jest dosłownym powtórzeniem

uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 04.06.2014 r. wydanego w zupełnie innym składzie

- sygn. akt VII U 1715/13, oraz dosłownym powtórzeniem uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 04.07.2014 r. wydanego w zupełnie innym składzie - sygn. akt VII U 1734/13.

W uzasadnieniu apelacji skarżący podniósł m.in., że wyrok został wydany z rażącym naruszeniem § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18.12.1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, gdyż przepis ten stanowi, że świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych nie stanowią podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Wskazując na powyższe, skarżący wniósł:

I. o zmianę zaskarżonego wyroku przez

1. stwierdzenie, że do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne zainteresowanej M. S. jako pracownika podlegającego ubezpieczeniom u płatnika składek - skarżącej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. nie powinny być wliczone kwoty wypłacone zainteresowanemu ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych Spółdzielni, tj.

- kwota 500,00 zł wypłacona w miesiącu marcu 2008 r.
- kwota 321,00 zł wypłacona w miesiącu grudniu 2008 r.
- kwota 366,00 zł wypłacona w miesiącu kwietniu 2009 r.
- kwota 380,00 zł wypłacona w miesiącu grudniu 2009 r.
- kwota 300,00 zł wypłacona w miesiącu marcu 2010 r.
- kwota 617,00 zł wypłacona w miesiącu listopadzie 2010 r.

i orzeczenie, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne zainteresowanej wynosi:

okres	ubezpieczenia emerytalne i rentowe	ubezpieczenie chorobowe	ubezpieczenie wypadkowe	ubezpieczenie zdrowotne
2008-03	7 028,30 zł	7 028,30 zł	7 028,30 zł	6 064,73 zł
2008-12	6 225,30 zł	6 225,30 zł	6 225,30 zł	5 371,81 zł
2009-04	7 398,80 zł	7 398,80 zł	7 398,80 zł	6 384,43 zł

2009-12	6 349,80 zł	6 349,80 zł	6 349,80 zł	5 479,24 zł
2010-03	4 915,85 zł	4 915,85 zł	4 915,85 zł	4 241,88 zł
2010-11	4 915,85 zł	4 915,85 zł	4 915,85 zł	4 241,88 zł

2. stwierdzenie, że do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne zainteresowanego K. S. jako pracownika podlegającego ubezpieczeniom u płatnika składek - skarżącej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. nie powinny być wliczone kwoty wypłacone zainteresowanemu ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych Spółdzielni, tj.

- kwota 500,00 zł wypłacona w miesiącu marcu 2008 r.
- kwota 321,00 zł wypłacona w miesiącu grudniu 2008 r.
- kwota 366,00 zł wypłacona w miesiącu kwietniu 2009 r.
- kwota 380,00 zł wypłacona w miesiącu grudniu 2009 r.
- kwota 300,00 zł wypłacona w miesiącu marcu 2010 r.
- kwota 617,00 zł wypłacona w miesiącu listopadzie 2010 r.

i orzeczenie, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne zainteresowanego wynosi:

okres	ubezpieczenia emerytalne i rentowe	ubezpieczenie chorobowe	ubezpieczenie wypadkowe	ubezpieczenie zdrowotne
2008-03	3 288,68 zł	3 288,68 zł	3 288,68 zł	2 837,80 zł
2008-12	4 655,12 zł	4 655,12 zł	4 655,12 zł	4 016,90 zł
2009-04	3 706,56 zł	3 706,56 zł	3 706,56 zł	3 198,39 zł
2009-12	5 216,04 zł	5 216,04 zł	5 216,04 zł	4 500,92 zł
2010-03	3 780,00 zł	3 780,00 zł	3 780,00 zł	3 261,76 zł
2010-11	3 969,04 zł	3 969,04 zł	3 969,04 zł	3 424,88 zł

3. stwierdzenie, że do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne zainteresowanej A. U. jako pracownika podlegającego ubezpieczeniom u płatnika składek - skarżącej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. nie powinny być

wliczone kwoty wypłacone zainteresowanemu ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych Spółdzielni, tj.

- kwota 500,00 zł wypłacona w miesiącu marcu 2008 r.
- kwota 321,00 zł wypłacona w miesiącu grudniu 2008 r.
- kwota 366,00 zł wypłacona w miesiącu kwietniu 2009 r.
- kwota 380,00 zł wypłacona w miesiącu grudniu 2009 r.
- kwota 300,00 zł wypłacona w miesiącu marcu 2010 r.

i orzeczenie, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne zainteresowanej wynosi:

okres	ubezpieczenia emerytalne rentowe	ubezpieczenie i chorobowe	ubezpieczenie wypadkowe	ubezpieczenie zdrowotne
2008-03	5 239,80 zł	5 239,80 zł	5 239,80 zł	4 521,42 zł
2008-12	5 020,30 zł	5 020,30 zł	5 020,30 zł	4 332,02 zł
2009-04	5 873,80 zł	5 873,80 zł	5 873,80 zł	5 068,50 zł
2009-12	5 414,80 zł	5 414,80 zł	5 414,80 zł	4 672,44 zł
2010-03	3 980,85 zł	3 980,85 zł	3 980,85 zł	3 435,08 zł

4. stwierdzenie, że do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne zainteresowanego A. W. jako pracownika podlegającego ubezpieczeniom u płatnika składek -skarżącej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. nie powinny być wliczone kwoty wypłacone zainteresowanemu ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych Spółdzielni, tj.

- kwota 400,00 zł wypłacona w miesiącu marcu 2008 r.
- kwota 434,00 zł wypłacona w miesiącu grudniu 2008 r.
- kwota 366,00 zł wypłacona w miesiącu kwietniu 2009 r.
- kwota 380,00 zł wypłacona w miesiącu grudniu 2009 r.
- kwota 300,00 zł wypłacona w miesiącu marcu 2010 r.
- kwota 617,00 zł wypłacona w miesiącu listopadzie 2010 r.

i orzeczenie, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne zainteresowanego wynosi:

okres	ubezpieczenia emerytalne i rentowe	ubezpieczenie chorobowe	ubezpieczenie wypadkowe	ubezpieczenie zdrowotne
2008-03	13 933,20 zł	13 933,20 zł	13 933,20 zł	12 022,96 zł
2008-09	13 614,68 zł	17 090,50 zł	17 090,50 zł	15 138,80 zł
2008-12	0,00 zł	7 220,50 zł	7 220,50 zł	7 043,60 zł
2009-04	17 212,44 zł	17 212,44 zł	17 212,44 zł	14 852,62 zł
2009-12	2 727,44 zł	10 801,53 zł	10 801,53 zł	10 229,78 zł
2010-03	7 947,53 zł	7 947,53 zł	7 947,53 zł	6 857,93 zł
2010-11	4 217,90 zł	8 312,28 zł	8 312,28 zł	7 633,69 zł

5. stwierdzenie, że do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne zainteresowanej K. W. jako pracownika podlegającego ubezpieczeniom u płatnika składek -skarżącej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. nie powinny być wliczone kwoty wypłacone zainteresowanemu ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych Spółdzielni, tj.

- kwota 300,00 zł wypłacona w miesiącu marcu 2010 r.
- kwota 500,00 zł wypłacona w miesiącu listopadzie 2010 r.

i orzeczenie, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne zainteresowanej wynosi:

okres	ubezpieczenia emerytalne i rentowe	ubezpieczenie chorobowe	ubezpieczenie wypadkowe	ubezpieczenie zdrowotne
2010-03	1 368,05 zł	1 368,05 zł	1 368,05 zł	1 727,19 zł
2010-11	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł

6. stwierdzenie, że do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne zainteresowanego J. Z. jako pracownika podlegającego ubezpieczeniom u płatnika składek -skarżącej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. nie powinny być wliczone kwoty wypłacone zainteresowanemu ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych Spółdzielni, tj.

- kwota 500,00 zł wypłacona w miesiącu marcu 2008 r.
- kwota 321,00 zł wypłacona w miesiącu grudniu 2008 r.
- kwota 366,00 zł wypłacona w miesiącu kwietniu 2009 r.
- kwota 380,00 zł wypłacona w miesiącu grudniu 2009 r.
- kwota 300,00 zł wypłacona w miesiącu marcu 2010 r.
- kwota 617,00 zł wypłacona w miesiącu listopadzie 2010 r.

i orzeczenie, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne zainteresowanego wynosi:

okres	ubezpieczenia emerytalne rentowe	ubezpieczenie i chorobowe	ubezpieczenie wypadkowe	ubezpieczenie zdrowotne
2008-03	3 107,16 zł	3 107,16 zł	3 107,16 zł	2 681,16 zł
2008-12	4 573,04 zł	4 573,04 zł	4 573,04 zł	3 946,07 zł
2009-04	3 611,52 zł	3 611,52 zł	3 611,52 zł	3 116,39 zł
2009-12	5 108,00 zł	5 108,00 zł	5 108,00 zł	4 407,69 zł
2010-03	3 672,00 zł	3 672,00 zł	3 672,00 zł	3 168,57 zł
2010-11	3 855,60 zł	3 855,60 zł	3 855,60 zł	3 327,00 zł

III. o zasądzenie od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. kosztów postępowania za obie instancje według norm przepisanych.

Organ rentowy nie ustosunkował się do treści apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Na wstępie niniejszych rozważań należy podnieść, iż w obowiązującym od szeregu lat modelu apelacji celem postępowania apelacyjnego jest wszechstronne zbadanie sprawy pod względem faktycznym i prawnym. Sąd odwoławczy jest bowiem przede wszystkim instancją merytoryczną, orzekającym na podstawie całego materiału dowodowego zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym (art. 382 k.p.c.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2014 r., sygn. I CSK 497/13, Lex nr 1521311, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2002r., sygn. IV CKN 1574/00, Lex nr 78327) i zobowiązany jest poczynić własne, samodzielne ustalenia faktyczne, które mogą być nawet odmienne od tych, które uprzednio przyjęto przez sąd orzekający w pierwszej instancji. Sąd drugiej instancji

musi samodzielnie dokonać również jurydycznej oceny żądania i skonfrontować ją z zaskarżonym orzeczeniem oraz stojącymi za nim motywami; rozpoznaje sprawę w taki sposób, w jaki mógł i powinien uczynić to Sąd pierwszej instancji, tyle że uwzględnia szerszy materiał, zebrany w postępowaniu przed sądami dwu instancji (art. 382 k.p.c.). Stosownie do wyników tych ustaleń, powinien zastosować właściwe przepisy prawa materialnego, a więc także usunąć ewentualne błędy prawne Sądu pierwszej instancji, niezależnie od tego, czy zostały one wytknięte w apelacji (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2010 r., sygn. II UK 194/09, Lex nr 590239). Sąd Apelacyjny, mając na uwadze obszerność apelacji i szereg przedstawionych wywodów, wskazuje również, że Sąd drugiej instancji nie jest związany zarzutami apelacyjnymi dotyczącymi naruszenia prawa materialnego, wiążą go natomiast zarzuty naruszenia prawa procesowego; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania (uchwała Sądu Najwyższego w składzie 7 sędziów, o mocy zasady prawnej, z dnia 31 stycznia 2008 r., sygn. III CZP 49/07, opubl. w OSNC 2008/6/55, Prok.i Pr.-wkł. 2009/6/60, Biul.SN 2008/1/13, Lex nr 342215). I choć postępowanie apelacyjne jest postępowaniem odwoławczym i kontrolnym, to jednak zachowuje ono charakter postępowania rozpoznawczego. Oznacza to, że sąd drugiej instancji ma pełną swobodę jurysdykcyjną, ograniczoną jedynie granicami zaskarżenia. W konsekwencji może, a jeżeli je dostrzeże - powinien, naprawić wszystkie naruszenia prawa materialnego, niezależnie od tego, czy zostały wytknięte w apelacji, pod warunkiem że mieszczą się w granicach zaskarżenia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2002 r., sygn. III CZP 62/02, opubl. w OSNC 2004/1/7, Biul.SN 2003/3/14, M.Prawn. 2003/13/611, Lex nr 78504).

Analiza zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego, w tym zarzutów apelacyjnych, doprowadziła Sąd Apelacyjny do wniosku, że zaskarżony wyrok jest prawidłowy. Sąd Okręgowy dokonał bowiem przede wszystkim trafnych ustaleń faktycznych, w granicach swobodnej oceny dowodów, o której stanowi art. 233 § 1 k.p.c., i wyprowadził z nich należyte uzasadnione wnioski, które stały się podstawą do wydania orzeczenia przez Sąd Odwoławczy. Wskazał w pisemnych motywach wyroku jaki stan faktyczny stał się podstawą jego rozstrzygnięcia oraz podał na jakich dowodach oparł się przy jego ustalaniu. Wbrew apelacji prawidłowo wyjaśnione zostały wszystkie istotne okoliczności sprawy w granicach swobodnej sędziowskiej oceny dowodów. Odnosząc się do błędnego ustalenia stanu faktycznego i zaniechania wyjaśnienia istotnych okoliczności Sąd Apelacyjny wyjaśnia, iż prawidłowe rozstrzygnięcie sprawy uzależnione jest od spełnienia przez sąd orzekający dwóch naczelných obowiązków procesowych, to jest przeprowadzenia postępowania dowodowego w sposób określony przepisami kodeksu postępowania cywilnego oraz dokonanie wszechstronnej oceny całokształtu okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej, zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów wyrażoną w przepisie art. 233 § 1 k.p.c. Jak bowiem wynika z przywołanego art. 233 § 1 k.p.c. sąd obowiązany jest ocenić wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. W niniejszej sprawie kontrola instancyjna pozwoliła przyjąć, iż Sąd pierwszej instancji uczynił zadość tym wymaganiom. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd pierwszej instancji oceniając zgromadzony materiał dowodowy i rozstrzygając w sprawie nie naruszył przepisu art. 233 § 1 k.p.c. , bowiem ustalił wszystkie okoliczności istotne w sprawie, dokonał wyczerpującej oceny całości materiałów dowodowego, w graniach zasad logiki formalnej i doświadczenia życiowego. Sąd Apelacyjny, wbrew zarzutom skarżącego, podziela zarówno ustalenia faktyczne, jak i ocenę prawną, zaprezentowane w uzasadnieniu wyroku Sądu pierwszej instancji. W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny przyjął poczynione w pierwszej instancji ustalenia faktyczne oraz rozważania prawne za własne, bez potrzeby ich korekty, czyniąc je zarazem integralną częścią niniejszego orzeczenia, w konsekwencji czego nie zachodzi potrzeba ich szczegółowego powtarzania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1997r., sygn. II UKN 61/97, opubl. w OSNP z 1998r., Nr 3, poz. 104, Lex nr 31200, orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998r., sygn. I PKN 339/98, opubl. w OSN PiUS z 1999r., Nr 24, poz. 776, z dnia 24 września 2009 r., II PK 58/09, opubl. w OSNP z 2011., Nr 9-10, poz. 124, OSP z 2011r., Nr 12., poz. 131, Lex nr 794857, z dnia 22 lutego 2010r., sygn. I UK 233/09, Lex nr 585720). Świadczenia w postaci bonusów finansowych z okazji Świąt Bożego Narodzenia i Wielkiej Nocy przyznawane pracownikom w ramach środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych (ZFŚS) stanowią składnik podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne zainteresowanych, gdy pracodawca zaniecha uwzględnienia socjalnego charakteru tego świadczenia i pominię weryfikację aktualnej sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej poszczególnych uprawnionych. Charakter socjalny wynika wprost z treści § 2 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18.12.1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na

ubezpieczenia emerytalne i rentowe i wykładnia tego przepisu nie może też być inaczej interpretowana jak tylko przez pryzmat działalności celu (ratio legis) ustawy z dnia 04.03.1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (art. 1 ust. 1, art. 2 pkt 1 art. 8 ust. 1 cyt. ustawy).

Świadczenia w postaci bonusów finansowych, przyznawanych z okazji świąt, na przykład Bożego Narodzenia, czy Wielkanocnych, w ramach środków zgromadzonych w ZFŚS, nie są zaliczane do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne zainteresowanego, ale tylko wówczas, gdy były one uzależnione od sytuacji materialnej zainteresowanego. W przeciwnym razie świadczenia z ZFŚS są traktowane jako świadczenia ze stosunku pracy, podlegające na zasadach ogólnych uwzględnieniu w podstawie wymiaru składek.

Skoro zatem płatnik składek zaskarżył decyzje, kwestionowane, jako merytorycznie wadliwe, to powinien był udowodnić w toku postępowania pierwszo instancyjnego, ewentualnie w postępowaniu apelacyjnym, że pracodawca w rzeczywistości każdorazowo stosował kryterium socjalne. Zaskarżenie decyzji organu rentowego nie powoduje bowiem zmiany w rozkładzie ciężaru dowodu i po stronie ubezpieczonego leży powinność udowodnienia swoich twierdzeń z których wywodzi skutki prawne, w tym co do faktów istotnych w sprawie, tj. iż w zakładzie pracy płatnika składek każdorazowo było zastosowane kryterium socjalne. Zasada kontradycyjności i dowodzenia swoich twierdzeń (art. 232 k.p.c.) obowiązuje również w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2008r., sygn. I UK 151/08, LEX nr 518057). To stronom pozostawia się inicjatywę dowodową. Płatnik składek posiadał możliwość dowodzenia swoich twierdzeń wszelkimi dostępnymi środkami dowodowymi. Miał również sposobność podważenia ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd Okręgowy w postępowaniu apelacyjnym, a mimo to poprzestał na polemice, bez wskazania dowodów podważających. Należy wyjaśnić, iż polemiczne stanowisko, bez wykazania zasadności zgłaszanych zastrzeżeń, nie zastępuje dowodu w sprawie. To po stronie skarżącej leży powinność udowodnienia swoich twierdzeń z których wywodzi skutki prawne. W niniejszej sprawie, płatnik składek niezasadnie zresztą zakwestionował obowiązujące kryterium socjalne, a zarazem poprzestał na stwierdzeniu, że w tak małej miejscowości jaką jest G. (?), w tak niewielkim zespole pracowników, zarząd spółdzielni był świetnie zorientowany co do bieżącej sytuacji rodzinnej, finansowej, a nawet materialnej wszystkich uprawnionych do świadczeń. W sprawie brak jest jednak dowodu na to, że przyznane świadczenia (bony) były faktycznie uzależniane od dokonywanej przez zarząd spółdzielni, oceny aktualnej sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej poszczególnych uprawnionych. Polemiczne twierdzenie, że ogólna wiedza o sytuacji poszczególnych pracowników, nie bardzo nawet wiadomo w jaki sposób uzyskiwana, miałyby zastępować informacje o rzeczywistej sytuacji życiowej, materialnej, czy finansowej uprawnionego pracownika i pozostałych członków jego rodziny. Twierdzenia tego rodzaju nie zostały potwierdzone oferowanymi przez skarżącego dowodami. Wbrew też stanowisku płatnik składek, wskazywane kryterium socjalne nie znalazło odzwierciedlenia w zróżnicowaniu wysokości przyznawanych świadczeń. Nawet dążono do wyrównania wysokości świadczenia w kwocie netto, gdyż były takie osoby, dla których świadczenie podwyższano tylko po to, aby po uiszczeniu zaliczki na podatek dochodowy, pozostawała im taka sama kwota, jak innym uprawnionym.

Z zeznań A. P. wynika, że pracownicy pracujący tylko na część etatu

i przebywający na emeryturze otrzymywali niższe świadczenia, lecz nie oznaczało

to, że zarząd spółdzielni ustalił jakiegokolwiek obowiązujące i czego należałoby spodziewać się, jakie są zobiektywizowane kryteria socjalne w zakresie różnicowania wysokości świadczeń socjalnych, zamiast kryterium wymiaru etatu i okoliczności pobierania świadczenia z ZUS. Również pełnomocnik płatnika składek nie wyjaśnił, w jaki sposób ustalano wysokość świadczenia dla pracowników – emerytów. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie wynika, aby pracodawca przed przyznaniem spornych świadczeń, każdorazowo ustalał jaka jest sytuacja życiowa, rodzinna, materialna poszczególnych pracowników, którym świadczenia (bony) przyznał. Do takiego wniosku prowadzą wprost dowody w postaci protokołów z posiedzeń zarządu (k. 244-249). Brak jest takiego też wymogu w treści nader lakonicznego Regulaminu gospodarowania środkami Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych (k.216-219). Natomiast z zeznań A. P. wynika, że była ogólnie znana sytuacja poszczególnych pracowników, lecz nie wpływało to na zróżnicowanie, czy wyraźne różnicowanie wysokości świadczeń. Przyjmowano m.in. w marcu 2008r., że sytuacja pracowników, z niewielkimi wyjątkami (A. W., L.) jest jednakowa i przyznano im kwoty po 500 zł (vide lista podziału środków z dnia 05.03.2008r. z 06.03.2008r., akta ZUS). Z listy z 17.12.2008r. wynika, że

pracownikom przyznawano najczęściej kwoty po 321 zł, a A. W. – prezesowi spółdzielni, nawet kwotę 434 zł, choć z zeznań A. P. nie wynikało, aby miał on znajdować się w trudnej sytuacji finansowej, życiowej, czy materialnej, co uzasadniałoby wyższe świadczenie, a zamiast tego jedynym powodem przyznania większego świadczenia była 40 % stawka podatkowa. Inni pracownicy zarabiali o wiele mniej i obowiązywała ich 19 % stawka podatkowa. Dla zapewnienia prezesowi zarządu kwoty netto na porównywalnym poziomie co dla innych pracowników, podwyższono mu kwotę świadczenia brutto. Nie jest jednak wiadomo, w jaki sposób sytuacja finansowa prezesa zarządu spółdzielni miałaby być porównywalna z sytuacją szeregowych pracowników. Z zeznań wynika również, że w ocenie pracodawcy sytuacja wszystkich pracowników była równie dobra (k. 224), wobec czego otrzymywali oni jednakowe świadczenia. Okoliczność przyznawania świadczeń w jednakowej wysokości przy rzekomo takiej samej, czy porównywalnej sytuacji, choć nie udowodnionej w toku procesu, wszystkich uprawnionych, stoi w opozycji choćby w przypadku prezesa zarządu, który został objęty wyższą, 40 % stawką podatku, z uwagi właśnie na wysokie dochody. Świadczy to tym bardziej o zaniechaniu zastosowania kryterium socjalnego z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 04.03.1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Nie zostało zastosowane kryterium socjalne, a tym samym wysokość świadczeń nie była uzależniona od indywidualnej sytuacji materialnej zainteresowanych, co wynika wprost ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Mimo bowiem tego, że pracodawca zaspokaja w miarę możliwości potrzeby bytowe, socjalne i kulturalne pracowników (art. 16 i art. 94 pkt 8 Kodeksu pracy), to jednak nie może to być przyjmowane w kategoriach dowolności,

lecz z uwzględnieniem funkcji socjalnej i ratio legis ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Nie można pomijać, iż zgodnie z intencją ustawodawcy zakładowy fundusz świadczeń socjalnych jest dobrowolnym funduszem na poziomie zakładu pracy, którego podstawowym zadaniem jest sfinansowanie przez pracodawcę pomocy socjalnej między innymi na rzecz pracowników i ich rodzin. W myśl art. 1 ust. 1 ustawa z dnia 4 marca 1994 r. określa zasady tworzenia w zakładach pracy zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, zwanego dalej "Funduszem", i zasady gospodarowania środkami tego Funduszu, przeznaczonych na finansowanie działalności socjalnej organizowanej na rzecz osób uprawnionych do korzystania z Funduszu oraz na dofinansowanie zakładowych obiektów socjalnych ale przy założeniu, że fundusz został uruchomiony. Bez wątplenia pojęcie socjalny utożsamiane jest z zaspokajaniem potrzeb bytowych, materialnych i kulturalnych uprawnionych osób. Ze środków funduszu finansuje się świadczenia nie wynikające z warunków wynagradzania za pracę oraz niezależne od wyników i jakości wykonywanej pracy. Jedynie te działania, które podejmowane są w interesie pracowników, a nie pracodawcy, mieszczą się w ustawowym pojęciu zakładowa działalność socjalna. Ustawa z dnia 4 marca 1994 r. definiuje w art. 2 pkt 1, że działalność socjalna to usługi świadczone przez zakłady pracy na rzecz różnych form wypoczynku, działalności kulturalno-oświatowej, sportowo-rekreacyjnej, udzielanie pomocy materialnej - rzeczowej lub finansowej, a także zwrotnej lub bezzwrotnej pomocy na cele mieszkaniowe na warunkach określonych umową. Przyznawanie jednak ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z **Funduszu jest uzależniona od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu i w tym zakresie płatnik składek powinien być poczynić samodzielnie niezbędne ustalenia.** Płatnik składek nie wykazał natomiast, aby w spornym okresie kierował się sytuacją socjalną swoich pracowników. Ustawa o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych wyklucza tworzenie zasad podziału funduszu w sprzeczności z art. 8 ust. 1 u.z.f.ś.s. i jest to przepis bezwzględnie obowiązujący. Trafnie podniósł Sąd pierwszej instancji, że płatnik składek nie zróżnicował sytuacji pracowników, skoro wszystkie zatrudnione u niego osoby otrzymały świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w identycznej wysokości (ewentualnie w grupach kwotowych). Choć ustawodawca pozostawia pracodawcy swobodę pracodawcy, gdyż nie zdefiniował żadnych kryteriów ani progów, to jednak nie oznacza to, że pracodawca nie musi kierować się **kryterium socjalnym.** Sąd Apelacyjny wskazuje, że działalność socjalna (art. 2 pkt 1 ustawy o z.f.ś.s.) daje pracodawcy możliwość wręczania ze środków funduszu m. in. bonusów finansowych z okazji Świąt Bożego Narodzenia i Wielkanocy z tytułu zwiększonych wydatków w tym okresie, lecz warunkiem umożliwiającym ich przyznanie jest w myśl art. 8 ust. 1 i 2 ustawy o z.f.ś.s., uzależnienie od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu. Ustawa nie nakazuje pracodawcy formułowania określonych kryteriów, nie formułuje też procedury dysponowania środkami funduszu pozostawiając te kwestie dobrowolnej decyzji pracodawcy. **Stawia jedynie wymóg uzależnienia świadczeń z funduszu od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej oraz wymóg określenia zasad i warunków korzystania ze środków funduszu.** Ustawa o z.f.ś.s. wyklucza bowiem tworzenie zasad podziału funduszu w sprzeczności z art. 8 ust.

1; jest to przepis bezwzględnie obowiązujący. Skoro zatem ulgowe usługi i świadczenia oraz dopłaty z Funduszu są przyznawane według kryteriów o charakterze wyłącznie socjalnym, tj. uzależnionych co do zasady i wysokości od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu, to z tego punktu widzenia nie może być obojętne to, czy i jakie dochody osiąga pracownik poza zakładem pracy, w którym ubiega się o świadczenie, oraz jaka jest sytuacja życiowa wszystkich członków jego rodziny, z którymi prowadzi wspólne gospodarstwo domowe. Jeżeli więc przyznawanie świadczeń jest uzależnione od wymienionych wyżej kryteriów, to oczywiście staje się, że sytuacja pracownika lub innej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu wymaga każdorazowo od płatnika składek wyjaśnienia, ustalenia i oceny. Należy zatem zaakcentować, że bez kryterium socjalnego nie ma świadczenia przeznaczonego na cele socjalne w rozumieniu § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe (Dz.U. z 1998r. poz. 1106, ze zm.). W § 2 ust. 1 tego rozporządzenia wymieniono przychody, które nie stanowią podstawy wymiaru składek, w tym w punkcie 19 świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych **na cele socjalne** w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Regulacja § 2 pkt 19 rozporządzenia jednoznacznie definiuje, że kwalifikacja prawna przychodu podlegającego wyłączeniu jest determinowana celem jego przeznaczenia i źródłem pochodzenia i nie definiuje żadnych innych przesłanek. Jeśli więc bony towarowe finansowane są ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach ZFŚS, to nie są one wliczane do podstawy wymiaru składek, gdyż mieszczą się w dyspozycji tegoż przepisu. Wskazana podstawa materialnoprawna zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia przekonuje zatem, że rzeczą płatnika składek jest przede wszystkim analiza celów socjalnych. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, przywołane przepisy prawa świadczą, że przy wypłacaniu świadczeń z ZFŚS konieczne jest rozróżnienie ich wysokości na rzecz poszczególnych pracowników – każdorazowo - w zależności od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej konkretnego beneficjenta (zainteresowanego). W niniejszej sprawie płatnik składek obowiązkowi temu jednak nie sprostał. Wywiedziona przez niego apelacja nie zmieniła tej oceny.

Wskazując na argumenty wyżej podane Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.

SSA Romana Mrotek SSA Jolanta Hawryszko SSA Zofia Rybicka - Szkibiel